

VALERIA SECIU: „Cum să te ajut?“

După-amiaza e ploioasă și cenușie, parcă toată ziua a fost seară și noaptea care urmează are o durată nedeterminată. Nu-ți prea vine să fii sincer și nici să scormonești cu întrebările în căutarea lucrărilor pe care, dacă o acțiță le-a ascuns atâta vreme, nu le va „mărturisi“ brusc și dintr-o dată, așa, pentru că știe că va lua un premiu. Premiul îl ia pentru roluri, nu pentru interviuri. Iar unicitatea Valeriei Seciu stă tocmai în calitatea misterului cu care-și însoțește personajele, pe acelea de pe scenă, dar și personajul „civil“ care se numește, întâmplător, tot Valeria Seciu, alcătuit dintr-o fragilitate atât de ostentativă, încât nu poate fi adevărată. E birul pe care-l plătește tradiției de „ingenuă“, transformându-i serviciile în avantaje. Doar din când în când privirea are lucirea metalului dur, curat, de care nu se lipește nici o impuritate.

■ **Cum a apărut ideea distribuirii tale în Arkadina? Când am văzut distribuția am fost instinctiv șocată.**

□ Da? De ce?

■ **Spectatorul te desparte cu greu de tipologia ingenuiei.**

□ Curios. Am jucat Nina Zarecinaia – ingenua – de mult, la televiziune, în regia lui Petre Sava Băleanu. Gina Patrichi era Arkadina. Timpul era un farmec nebun când își întoarce fețele spre tine și ne întoarce fața spre el. Îmi place să mă uit la timp: cu deschidere, cu provocare. Provocare e cuvântul, nu asprime și nu plăcere. Dar îmi place provocarea de a mi-l asuma.

■ **Arkadina încheie un ciclu, sau e un început de etapă?**

□ Nu m-am gândit la asta. Se poate spune și una, și alta. Pentru mine personal, o anume etapă era încheiată mai de mult, înainte de acest rol. Viața vine înaintea scenei, nu?

Valeria Seciu – Arkadina în Pescărușul la Teatrul Mic, regia: Cătălina Buzoianu (în dreapta, Papil Panduru)

■ **Depinde. La unii e invers.**

□ Mie așa mi s-a întâmplat întotdeauna: rolurile au venit spre mine într-un fel ciudat, când viața mă pregătise deja pentru ele. Când am jucat **Să îmbrăcăm pe cei goi** eram extrem de aproape, nu de poveste, ci de starea acelei piese. Lecturile mele, oamenii pe care i-am cunoscut, întâmplările de care aflam sau la care eram martoră erau de o potrivă tulburătoare. Fiecare rol e o criză, și crizele mele au coincis cu conflictele în care erau angrenate personajele: așa a fost și cu **Maestrul și Margareta**, și cu **Cerul instalat... Și cu Pescărușul**.

■ **Până la Arkadina din Pescărușul femeile pe care le jucai erau teribile de discrete, de pudice, ridicau cu multă prudență vălul care le masca și distorsiona instinctele. Arkadina nu e doar decisă, ci și isterică în toate dorințele ei.**

□ Toate acestea existau în mine, dar nu le-am arătat pentru că nu a existat prilejul. Biologicul, timpul au mers înainte. Jucată de mine, Arkadina nu putea exista decât așa. Dar nu e numai atât: e și o opțiune culturală. Pentru mine, personajul a fost scris așa.

■ **Teatrul e o lume dură, în care succesul nu e niciodată definitiv, eșecul și după colț. Ai avut norocul extraordinar al unei mari, solide și productive prietenii cu regizoarea Cătălina Buzoianu.**

□ Da, a fost o mare șansă. Ea m-a ferit de eșec. De un eșec pe care nu l-aș fi suportat. Nu despre eșec ar trebui să vorbesc când îi pomenesc numele, poate l-am și avut, dar lângă ea eșecul e tot o victorie, nu e înfrângerea aceea mizeră, ternă, păguboasă, care pe mine m-ar fi distrus. Nu concep, de fapt, nu pot. Nu pot trăi în preajma unui... Nu înțeleg cum există actori care își continuă spectacolul... Ce cumplit trebuie să fie să continui când e un eșec și tu trebuie să mergi mai departe! De fapt eu știu cum e. Înainte de a o întâlni pe Cătălina am trăit asta. Când eram foarte tânără am trăit mult în preajma eșecului și el în preajma mea. Părea suportabil, dar de fapt era insuportabil.

■ **Nu-i ușor să fii Nina Zarecinaia.**

□ Nu... eșecul... să pierzi așa...

■ **Te-am văzut în repetiții. Ai o ambiție...**

□ Nemăsurată, da.

■ **Și îi organizezi instinctiv pe ceilalți în jurul tău. Știi foarte bine care e locul tău și stabilești cu restul trupei relațiile adecvate. Cum ți-a venit ideea să-ți schimbi locul, devenind directoare de teatru?**

■ Nu mi-am mutat locul. Pur și simplu, așa mi-a venit... Când pregăteam și apoi am jucat recitalul **Arta iubirii**, am simțit că eu sunt o instituție. Și recitalul a fost expresia unei crize, am știut că n-o să mai fac vreodată altul; și atunci a fost un început și un sfârșit în toate felurile. Mă simțeam și singură, dar și stăpână, bogată și plină. Firește, până la urmă nu l-am făcut singură, l-am făcut cu o mare regizoare, cu Cătălina Buzoianu. Dar atunci am simțit că eu sunt un teatru. Când era programat spectacolul, intram într-un teatru gol; simțeam astfel realitatea scenei, a culiselor, și atunci mi-a venit ideea. E tot o provocare adresată mie, celorlalți. Mă privesc din alt unghi, îmi ocolesc și vârsta, îmi ocolesc și biologicul. Are și mult haz treaba asta. O acțiță îmbătrânește trist și crud: știu asta, dar oricât aș fi de prevenită nu e suficient, trebuie făcut ceva. Eu nu țin extraordinar de mult la viață, ceea ce nu înseamnă că n-o găsesc foarte frumoasă, dar îi știu prețul, știu... Încerc s-o păcălesc. Tot în prelungirea mea vine și această încercare, e o dezvoltare a acțiței.

■ **Dar până acum acțița Valeria Seciu n-a profitat deloc de faptul că o cunoaște pe doamna Valeria Seciu, directoarea Teatrului Levant.**

□ Am s-o fac acum, am s-o fac.

Premiile „Lovinescu“

■ Nu te atrage școala de teatru, n-ai vrea să devii profesoară?

□ Nu, nu. De câte ori mă duc acolo mă gândesc la Octav. Am trăit împreună cu el truda, truda asta nemăsurată pe care n-o poate cuprinde nici un cuvânt. E nevoie de o generozitate, de o risipire de tine fără seamăn, pe care nu cred că eu pot s-o dau. Copiii nu trebuie doar învățați, trebuie să le trăiești viețile, bolile, familia, morții, iubiții, totul... Când se formează, un artist trebuie însoțit în toate trăirile lui. Nu știu dacă eu pot. Trebuie putere, știință... Îi admir extraordinar de mult pe cei care se dedică învățământului. Am fost, nu demult, la un examen la clasa Sandei Manu, s-o văd și pe Ioana Macaria, dar toți copiii m-au tulburat foarte mult. Joc cu ei în **Pescărușul**, îmi plac. au poftă de joc, au o relație mult mai deschisă, mai directă cu scena decât aveam noi

când eram ca ei. A ajuns un clișeu să spui că înveți de la tineri, dar relația cu ei te modifică într-adevăr.

■ De ce vorbești atât de ușor despre alții, și atât de greu despre tine?

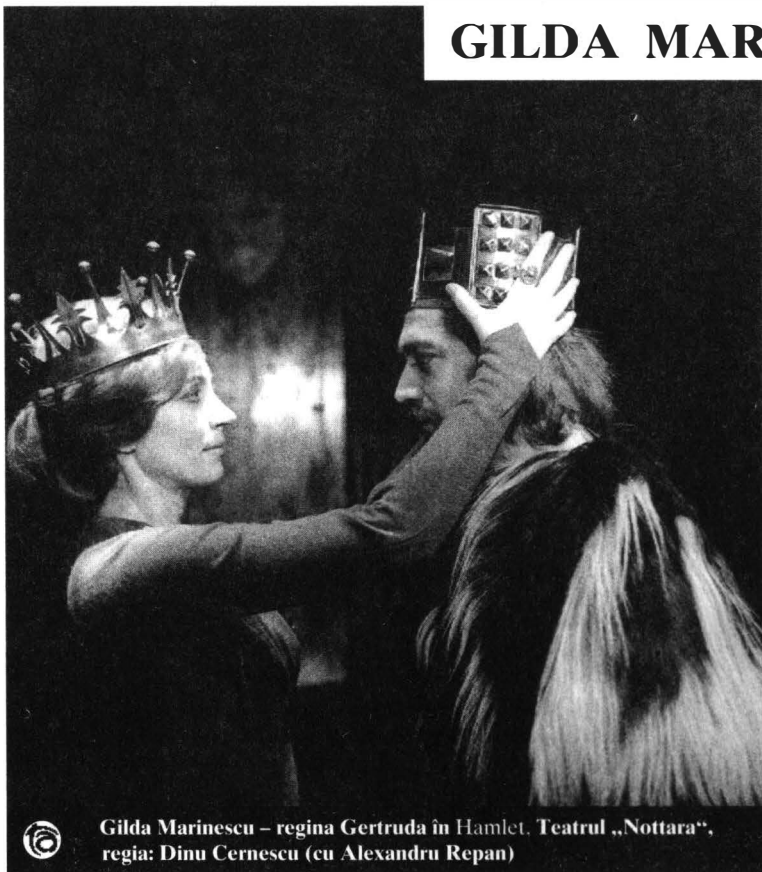
□ Persoana noastră, a fiecăruia, este mereu în mișcare, nu e niciodată definitivă. Mi-e întotdeauna greu să aleg unghiul din care să comunic despre mine ceva clar, precis delimitat. Mișcarea nu poate fi fixată și m-am împăcat cu acest înțeles al înțelesurilor.

■ Aș vrea totuși să disloc acest mister care te învăluie.

□ Cum să te ajut?

MAGDALENA BOIANGIU

GILDA MARINESCU, o regină

Gilda Marinescu – regina Gertruda în Hamlet. Teatrul „Nottara“, regia: Dinu Cernescu (cu Alexandru Repan)

dând întregului reprezentației acea senzație de detașare și de plutire de care avea nevoie deschiderea ei metafizică.

Exemplele ar putea, desigur, continua, căci a jucat în multe dintre piesele lui Horia Lovinescu (între care **Sângele** sau **Patima fără sfârșit** și **Noaptea umbrelor**), în **Jocul** de Ion Băieșu, iar, mai de curând, în **Cuibul** de Tudor Popescu, în regia lui Dominic Dembinski, după ce făcuse o altă importantă creație în Gurmîjskaia din **Pădurea** de Ostrovski, în regia lui Costin Marinescu.

Ne-o reamintim și în două dintre spectacolele importante realizate la „Nottara“ de regretatul regizor George Rafael: **Inele, cercei, beteală**, colaj după schițele lui Caragiale, unde Gilda Marinescu juca alături de Horațiu Mălăele și Anda Caropol, și **5 romane de amor**, titlu sub care erau grupate piese într-un act de Teodor Mazilu, evoluția scenică a Gildei Marinescu, alături de Ștefan Radoff, fiind dintre cele de referință pentru interpretările piesei **Frumos e în septembrie la Veneția**.

A fost o impresionantă Cassandra în **Întoarcerea la Micene** de Evangelos Averoff, spectacol ce s-a jucat cu un remarcabil succes și la Atena. Dar spectacolul care avea s-o impună și s-o consacre și pe plan internațional rămâne **A opta zi disdimineață** de Radu Dumitru, care, în condițiile grele ale regimului totalitar de atunci, avea să se joace,

totuși, cu un mare succes, la Bonn, la Paris și la Lisabona, precum și în șapte orașe din Mexic, cu prilejul Festivalului de teatru de la Guadalajara.

N-a avut nicidecum o viață ușoară, iar în ultimii ani starea sănătății a obligat-o să se retragă din teatru. Nimic n-o va putea „retrage“ însă din istoria teatrului românesc și din aceea a Teatrului „Nottara“, de care a fost și va rămâne legată.

Premiul oferit de Revista „Teatrul Azi“ și Grupul de societăți „Glob R“, la 24 decembrie 1993, vine să răsplătească astfel o excepțională carieră actricească pe nedrept întreruptă, reamintindu-ne tuturor că slujirea teatrului românesc înseamnă și asumarea responsabilităților morale ce ne revin față de actorii care i-au dat cândva strălucire.

VICTOR PARHON

Printre actorii care au făcut gloria teatrului românesc în ultimele trei decenii se numără, fără îndoială, și Gilda Marinescu. A debutat la Timișoara, dar s-a afirmat, cu strălucire, pe scena Teatrului „Nottara“, legându-și numele de câteva dintre succesele de răsunet ale acestui teatru. Astfel, e greu să revezi cu ochii minții celebrul **Hamlet** al lui Dinu Cernescu, cu Ștefan Iordache în rolul titular, fără a ține în seamă și pe Gilda Marinescu în Gertruda, sau fără a-i revedea pe Ștefan Radoff în Polonius ori pe Anda Caropol în Ofelia. Un spectacol cu totul aparte al deceniilor amintite (despre care nu știm nici până azi cum a putut „scăpa“ cenzurii timpului), cu una dintre cele mai frumoase piese ale lui Horia Lovinescu, **Și eu am fost în Arcadia**, l-a avut ca protagonist pe Alexandru Repan – într-unul dintre cele mai bine realizate roluri ale sale –, lângă care a evoluat memorabil Gilda Marinescu,